

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
18/234-1

Vår dato:
30.11.2018

Høring om studentombud, trakassering og tilrettelegging av læringsmiljø

Vi viser til høring om endringer i universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven – studentombud, tydelig ansvar for å forebygge/forhindre trakassering og for tilrettelegging. Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning stiller seg positiv til disse endringsforslagene.

1. Lovfesting av studentombud på alle institusjoner er positivt fordi det vil sikre prinsippet om lik rett til utdanning uavhengig av kjønn, status og funksjonsnivå. Det vil gi studenter tilgang til (lavterskel) rådgivning uansett hvor de studerer. Det bør sikres at studentombudene har kunnskap om utfordringer som diskriminering uansett grunnlag, rasisme, og seksuell trakassering.
2. Kif-komiteen er positiv til at institusjonenes ansvar for å fange opp trakassering styrkes og tydeliggjøres.
3. Høringsnotatet omtaler først og fremst seksuell trakassering, men felles likestillings/diskrimineringslov omtaler trakassering basert på kjønn, etnisk opprinnelse, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne.
 - Kif vil fremheve behovet for å forebygge både kjønnsdiskriminering og seksuell trakassering. Et eksempel kan illustrere dette. Institusjonene bruker ressurser for å fremme rekruttering av kvinnelige studenter til MNT-fag, det er også viktig å beholde dem. Å identifisere og motvirke kjønnsbasert trakassering kan bidra til at flere kvinner forblir i teknologifag eller naturfag.
 - Institusjoner i høyere utdanning må ha beredskap og rutiner for trakassering uansett grunnlag. I motsatt fall vil dette ha konsekvenser for bredden av dem som rekrutteres til en videre karriere i academia. Institusjonene gjør mye for å rekruttere bredt og fremme likeverdig utdanning/sosial mobilitet. Skal sektoren beholde underrepresenterte eller marginaliserte grupper i ulike fagmiljøer, må den håndtere trakassering på en profesjonell måte. Institusjonene må være bevisst/sette ord på at f.eks. studenter som har ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, har nedsatt funksjonsevne eller er homofile/transpersoner kan utsettes for ekskludering eller trakassering.
4. Den foreslåtte lovendringen er med på å tydeliggjøre at institusjonen skal gi tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne ved alle aspekter av studiesituasjonen, ikke bare ved eksamen. Dette gir et styrket vern for studentene. Det er også viktig at institusjonene skal vurdere hvilkken type tilrettelegging de skal gi og at den skal være med på å bygge ned barrierer. Ofte er det ikke mangel på ressurser, men kompetanse som står i veien for utviklingen av gode tilretteleggingsystemer. Rapporten *Barrierer i høyere utdanning for personer med nedsatt funksjonsevne* gir viktig kunnskap om utfordringer studenter møter.

Relevante funn i SHOT-undersøkelsen

Undersøkelsen om studenters helse og trivsel (SHOT 2018) hadde viktige funn om seksuell trakassering. En fjerdedel av studentene oppgir å ha blitt utsatt for en eller annen form for seksuell trakassering, dvs verbal trakassering, berøring, klemming eller kyssing. Det er en markant kjønnsforskjell i omfanget av rapportert seksuell trakassering – dette gjaldt 31% av kvinnene og 8% av mennene. Et mindretall er trakassert på utdanningsinstitusjonen, 9-26% av medstudenter, 0,4-4% av ansatte. Flertallet er trakassert på andre arenaer. Når det gjaldt verbal trakassering, nærgående blikk og kommentarer, visning av seksuelle bilder og uønsket berøring, klemming eller kyssing, oppgir flertallet at dette hadde forekommet den siste måneden (19-27 %) eller det siste året (31-42 %).

SHOT-undersøkelsen omtaler ikke erfaringer med rasistisk trakassering, men omtaler diskriminering basert på kulturbakgrunn. Inntil en fjerdedel av studenter som oppga at de selv eller minst én av foreldrene er født i utlandet meldte om erting, fornærmelser eller urettferdig behandling. En tiendedel føler seg ikke akseptert av nordmenn, en tilsvarende andel mener at nordmenn har noe i mot dem pga deres kulturbakgrunn.

Vanskelig å varsle?

Kif har ikke tilgang på antall innmeldte saker om trakassering ved alle UH-institusjoner; men vi har all grunn til å tro antall klager er langt mindre enn antall episoder omtalt i SHOT-undersøkelsen. Et viktig spørsmål er hva som ligger bak gapet mellom antall innmeldte saker og funn rapportert i SHOT. Kif håper at de foreslåtte tiltakene vil bidra til å senke terskelen for å melde inn saker og gjøre at ofre for trakassering får god oppfølging når de varsler egne institusjoner.

Vennlig hilsen

Curt Rice
leder, Kif-komiteen

Ella Ghosh
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR